

تفسیری

جلد اول

حمد و تسبیح

بمهره بیانات

عارف کامل حضرت آیت الله العظمی نجابت

آیت الله العظمی

سید علی محمد دستغیب حسینی شیرازی

سرشناسه	دستغیب، سیدعلی محمد، ۱۳۱۳ -
شناسه افزوده	تفسیر هادی: جلد اول، حماد و یقره / نگارش سیدعلی محمد دستغیب حسینی شیرازی
شناسه افزوده	بهمراه بیانات عارف کامل، حضرت آیت الله العظمی نجات (قدس سره)
مشخصات نشر	قم: موسسه نشر فلاح، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۵۷۶ ص.
شابک	۲۰۰۰۰۰ ریال 9-43-5645-600-978
وضعیت فهرست نویسی	فیا
عنوان دیگر	تفسیر سوره های حماد و یقره.
موضوع	تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴
موضوع	تفاسیر (سوره فاتحه)
موضوع	تفاسیر (سوره یقره)
رده بندی کنگره	BP۹۸۵ د۵۷۳ ۱۳۹۳
رده بندی دیویی	۲۹۷/۱۷۹
شماره کتابشناسی ملی	۳۵۲۶۳۸۵

انتشارات فلاح

تفسیر هادی، جلد اول، حمد و بقره

به همراه بیانات عارف کامل حضرت آیت الله العظمی نجابت (قدس سره)

آیت الله العظمی سید علی محمد دستغیب حسینی شیرازی

نویسند: چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۳

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ، صحافی: تیزهوش، باقری، بیروت

قیمت: ۲۰.۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۴۵-۴۳-۹

مراکز پخش

انتشارات فلاح

قم: خیابان شهید کلهری، ابتدای کوچه ۲۰، ما بین مسجد قبا و صحافی بیروت

کد پستی: ۳۷۱۵۹۱۶۶۳۹، تلفن: ۰۲۵۳۷۲۰۲۳۳۱

مسجد قبا (آتش‌ها)

شیراز: خیابان شهید آیت الله دستغیب، بازار زرگرها، تلفن: ۰۷۱۳۲۲۹۹۴۳

دفتر مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی سید علی محمد دستغیب

شیراز: خیابان انقلاب (نادر)، کوچه ۱۹، تلفن: ۰۷۱۳۲۳۰۹۵۸۳

مقدمه

قرآن، آخرین کتاب آسمانی است که بر خاتم پیامبران الهی نازل شد. این کتاب علاوه بر آنکه از جهات مختلف، دلیل حقایق ادعای آورنده‌ی آن، محمد بن عبدالله صلی الله علیه و آله است، کتاب «قانون» نیز هست؛ یعنی آنچه را که باعث سعادت انسان می‌شود، ذکر فرموده و بدان دستور داده است و از آنچه باعث شقاوت و بدبختی او می‌گردد، نهی کرده است. افزون بر این، دربردارنده‌ی مطالب عرفانی، فلسفی، اخلاقی، اجتماعی و غیره نیز هست و هر کس بر مبنای تخصص خویش، می‌تواند در بالاترین سطح از آن استفاده کند. انسان هر چه بیشتر در قرآن دقت کند، بیشتر به بزرگی آن پی می‌برد. این کتاب، منکرین خود را به مبارزه طلبیده، آنان را فرا می‌خواند تا کلامی همانندش بیاورند؛ اگر بتوانند!

آن‌گاه که گروه‌های مختلف ادعای حقایق کرده، هر گروه، دیگری را باطل می‌شمارد، اگر کسی با ذهن پاک و بی‌آلایش و بدون پیش‌داوری، به این کتاب رجوع کند، به «حقیقت» رهنمون خواهد شد.

قوانین موجود در قرآن، احکام و دستورهای خداوند عالم است که همیشه قابل استفاده و تغییر ناپذیر است و هر قدر انسان عروج کند و در عروجش سرعت گیرد، باز به آنها نیازمند است و باید به همان احکامی پایبند باشد که در ابتدا بدان مکلف بود؛ مثل نماز، روزه، حج، جهاد و دیگر احکام عبادی.

انسان از ابتدای حرکت معنوی تا آخر درجه‌ی ایمان، همواره مطالب جدیدی درباره

خصوصیات خویش، اسما و صفات خدا و به طور کلی معنویات، از قرآن می‌فهمد که پیش از آن برایش مبهم بوده است و به هر درجه از ایمان که قدم می‌گذارد، ورودش به قرآن، ورود به عالمی جدید است. این روایت از رسول خدا صلی الله علیه و آله، تأیید همین مطلب است:

«وقتی فتنه‌ها مانند پاره‌های شب تاریک از هر طرف شما را در بر گرفت، دست به دامن قرآن شوید؛ زیرا شفیع است که شفاعتش پذیرفته می‌شود و شکوه‌گری است که شکایتش پذیرفته می‌شود. هر کس آن را راهنمای خود سازد، او را به بهشت می‌رساند و هر کس آن را پشت سر اندازد، او را به دوزخ می‌راند. قرآن، دلیلی است که به سوی بهترین راه راهنمایی می‌کند؛ کتاب تفصیل، بیان و تحصیل است؛ جداکننده حق و باطل است؛ شوخی و سرسری نیست.»^۱

قرآن، ظاهری دارد و باطنی؛ ظاهر آن، همین الفاظ و معانی است که در قالب کلمات بیان شده و سراسر حکمت است و باطنش دریایی است از علم. بیرونش زیبا و درونش عمیق است. آسمان قرآن، ستاره‌ای درخشان دارد و بالای آن ستاره، باز ستارگان دیگر است. اسرار شگفت‌انگیزش از شماره بیرون است و هرگز غبار فرسودگی بر صفحه‌ی آثار دلپذیرش نمی‌نشیند. چراغ‌های روشنش، پرتوهای هدایت و علم می‌افشاند و راهنمای مردم به سوی خوبی‌هاست. باید در آن با دقت نگریست و در معانی آن تأمل کرد تا از هلاکت نجات یافت و از بند دام‌های شیطان و نفس رها شد؛ زیرا تفکر مایه‌ی حیات دل‌های روشن است.

کسی می‌تواند بهره‌ی کافی از این کتاب ارزشمند ببرد و از نور هدایت آن بهره‌مند شود که بدون پیش داوری، بدان مراجعه کند و آیات آن را بر ذهنیت غلط خود تطبیق ندهد؛ در غیر این صورت، نه تنها هدایتی در کار نخواهد بود، که گمراهی نیز به بار می‌آید.

علامه، در مقدمه‌ی تفسیر «المیزان» می‌نویسد:

«در دوره‌های اخیر، مسلک تازه‌ای در تفسیر، بر مسلک‌های سابق افزوده شده است

و آن اینکه جمعی از مسلمانان بر اثر سر و کار داشتن با مطالعات علوم طبیعی که بر اساس حس و تجربه پایه‌ریزی شده یا علوم اجتماعی که متکی به امور حسی است، تمایل به مذهب فلاسفه‌ی حسی اروپا و یا مسلک «اصالت کار» و «اصالت ماده» - که اقتصاد را زیربنا می‌دانند - پیدا کرده و روی این زمینه گفته‌اند: حقایق دینی نمی‌تواند با اصول علمی - اصولی که همه‌ی موجودات را مادی یا از خواص ماده می‌داند - مخالفت داشته باشند؛ بنابراین چنانچه در مطالب دینی موضوعاتی برخلاف علوم دیده شود؛ مانند عرش، کرسی، لوح و قلم حتماً باید از طریق قوانین مادی توجیه شوند. همچنین گفته‌اند: آنچه ادیان به آن اتکا دارند؛ مانند وحی، ملک، نبوت، رسالت، امامت، شیطان و امثال این‌ها، یک سلسله امور روحی هستند و روح هم به نوبه خود مادی و از خواص ماده است. نبوت هم یک نوع نبوغ اجتماعی خاص است که بر قوانین و افکار اصلاحی افراد مخصوصی بنا شده و اجتماعات بشری را به سوی اجتماع مرقی صالحی دعوت می‌کند. این‌ها اضافه می‌کنند که چون مداخلات ناروایی در روایات شده است، قابل اعتماد نیستند، مگر آن دسته از روایات که موافق کتاب باشند و اما تفسیر کتاب نباید به روش‌های مفسران گذشته - که مبتنی بر استقلال عقلی بوده است - باشد، بلکه باید راهی را در پیش گرفت که علم (حس و تجربه) نشان می‌دهد.

این تفسیر در صدد ابطال اصول علمی و فلسفی ایشان نیست، فقط همان ایرادی بر آنان گرفته می‌شود که خود بر دیگران می‌گیرند که این تطبیق است نه تفسیر؛ گرچه خودشان تفسیر حقیقی را تفسیر قرآن به قرآن می‌دانند. اگر واقعاً آنها نظر خود را به قرآن تحمیل نمی‌کنند، پس چرا نظرات علمی خود را تغییر نپذیر گرفته، تعدی از آن را جایز نمی‌دانند و آیا خود گرفتار اشکالی که بر دیگران می‌گیرند، نشده‌اند؟^۱

در هر صورت بهترین نوع تفسیر، تفسیر آیات قرآن از زبان وحی که لسان ائمه معصومین علیهم السلام است می‌باشد؛ زیرا ایشان هستند که شأن نزول و معانی حقیقی و دقیق قرآن را می‌دانند. -

چند نکته

۱- قرآن کریم در مدت بیست و سه سال؛ یعنی از زمان بعثت پیغمبر اسلام صلی الله علیه و آله، در چهل سالگی تا وفات ایشان در شصت و سه سالگی نازل شد، که این را «نزل تدریجی» می‌گویند. البته یک نزول فی الجمله و کلی نیز واقع شده که در شب قدر بوده است؛ به این معنی که همه‌ی قرآن به شکل مفهومی، نه لفظی، بر قلب شریف پیامبر نازل گردید؛ لذا رسول خدا صلی الله علیه و آله اساس و جمیع قرآن را می‌دانستند و به تدریج و در موقعیت‌های مناسب، به صورت لفظ آنها را ظاهر گرداندند. دلیل‌های کافی برای هر دو شکل نزول قرآن وجود دارد که این مقدمه مجال بیان آن را ندارد، اما باید یادآور شد که هر دو شکل نزول (کلی و تدریجی)، وحی و از سوی خداوند بوده، هرگز پیامبر چیزی از خود بر آن نیفزوده است.

﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ * إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾^۱

«هرگز از سر هوا سخن نمی‌گوید * سخن او جز وحی نیست.»

آیات قرآن با شأن نزول‌های خاص خود، در موقعیت‌های مختلف نازل شد تا هم راهنمای مردم در همان زمان باشد و هم با معانی و باطن عمیق خود، راهنما و سیردهنده‌ی بشر در زمان‌های آینده باشد.

۲- دسته‌بندی آیات قرآن و چینش سوره‌ها، غیر از ترتیب نزول آنهاست و در اینکه چه کسی قرآن را به صورت حاضر جمع‌آوری کرده، نظریه‌های مختلفی وجود دارد؛ بعضی معتقدند رسول خدا صلی الله علیه و آله به علی مرتضی علیه السلام دستور داد قرآن را جمع‌آوری نماید و بر اساس ترتیب موجود قرار دهد. در روایت است که نامگذاری اولین سوره به نام «فاتحة الكتاب» به وسیله‌ی شخص رسول اکرم صلی الله علیه و آله انجام شد.

بعضی دیگر معتقدند جمع‌آوری قرآن، بعد از پیامبر و به دستور عثمان بوده است. به نظر می‌رسد نظریه درست آن است که دسته‌بندی سوره‌ها و آیات به صورت فعلی،

در زمان پیغمبر صلی الله علیه و آله و به دستور ایشان انجام گرفته، اما جمع آوری آن در زمان عثمان بوده است.

۳- از نظر ما چیزی از قرآن کم یا زیاد نشده، هیچ تحریفی در آن صورت نگرفته است؛

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾^۱

«ما قرآن را نازل کردیم و به یقین، خود نگهبان آن هستیم.»

حفظ قرآن؛ یعنی نگهداری آن از هر گونه کم و زیاد و تحریف و تغییری؛ بنابراین اگر روایاتی جز این وجود داشته باشد، پذیرفته نیست؛ گرچه از لحاظ سند معتبر باشد.

این وجیزه بضاعتی اندک است برای روزی که در آن ﴿لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ﴾^۲ تا روشنی بخش دل مؤمنان و طالبان قرآن گردد.

سید علی محمد دستغیب

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۱۰	 چند نکته
۱۳	 تفسیر سوره حمد
۱۴	 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
۱۶	 آیه ۱
۱۷	 آیه ۲
۱۸	 آیه ۳
۱۹	 آیه ۴
۲۱	 آیه ۵
۲۲	 آیه ۶
۲۴	 غضب شدگان چه کسانی هستند؟
۲۵	 گمراهان چه کسانی هستند
۲۷	 تفسیر سوره بقره
۲۸	 آیه ۱
۲۸	 آیه ۲
۲۹	 علت اختصاص هدایت به پرهیزکاران
۳۱	 کلام حضرت آیت الله العظمی نجابت رحمت الله علیه
۳۵	 آیه ۳
۳۵	 منظور از غیب در آیه
۳۷	 کلام حضرت آیت الله العظمی نجابت رحمت الله علیه
۴۰	 آیه ۴
۴۱	 آیه ۵

آیه ۶	۴۱
دشمنی با حق	۴۲
آیه ۷	۴۳
آیات ۸ و ۹	۴۴
آیات ۱۰ تا ۱۳	۴۶
کلام حضرت آیت الله العظمی نجابت رحمت الله علیه	۴۹
آیه ۱۴	۵۰
آیه ۱۵	۵۰
آیه ۱۶	۵۱
آیات ۱۷ و ۱۸	۵۲
کلام حضرت آیت الله العظمی نجابت رحمت الله علیه	۵۴
آیات ۱۹ و ۲۰	۵۵
آیه ۲۱	۵۶
آیه ۲۲	۵۷
آیه ۲۳	۵۹
آیه ۲۴	۶۰
آیه ۲۵	۶۱
ایمان، شرط عمل صالح	۶۲
مؤمن از دیدگاه قرآن	۶۳
حقیقت نعمت های بهشتی	۶۴
علت جاودانگی در بهشت و دوزخ	۶۵
آیه ۲۶	۶۶
چرا خداوند پشه را مثل قرار می دهد؟	۶۷
آیه ۲۷	۶۸
آیه ۲۸	۶۹
آیه ۲۹	۷۱

۷۲	آیه ۳۰
۷۴	کلام حضرت آیت الله العظمیٰ نجابت رحمت الله علیه
۷۵	آیات ۳۱ و ۳۲
۷۶	کلام حضرت آیت الله العظمیٰ نجابت رحمت الله علیه
۷۹	آیه ۳۳
۸۰	آیه ۳۴
۸۰	معنای سجده بر آدم
۸۱	ماهیت ابلیس
۸۲	آیه ۳۵
۸۳	آیه ۳۶
۸۵	کلام حضرت آیت الله العظمیٰ نجابت رحمت الله علیه
۸۷	آیه ۳۷
۸۷	کلمات توبه‌ی آدم
۸۹	کلام حضرت آیت الله العظمیٰ نجابت رحمت الله علیه
۹۰	آیه ۳۸
۹۱	کلام حضرت آیت الله العظمیٰ نجابت رحمت الله علیه
۹۲	آیه ۳۹
۹۲	آیه ۴۰
۹۴	آیه ۴۱
۹۵	آیه ۴۲
۹۶	آیه ۴۳
۹۷	آیه ۴۴
۹۸	آیه ۴۵
۱۰۰	آیه ۴۶
۱۰۲	کلام حضرت آیت الله العظمیٰ نجابت رحمت الله علیه
۱۰۳	آیه ۴۷

۱۰۴	آیه ۴۸
۱۰۵	آیه ۴۹
۱۰۷	آیه ۵۰
۱۰۸	آیات ۵۱ و ۵۲
۱۰۹	آیه ۵۳
۱۱۰	آیه ۵۴
۱۱۱	آیات ۵۵ و ۵۶
۱۱۲	آیه ۵۷
۱۱۳	کلام حضرت آیت الله العظمی نجات رحمت الله علیه
۱۱۵	آیه ۵۸
۱۱۵	آیه ۵۹
۱۱۶	آیه ۶۰
۱۱۷	آیه ۶۱
۱۱۹	آیه ۶۲
۱۲۰	آیات ۶۳ و ۶۴
۱۲۱	آیات ۶۵ و ۶۶
۱۲۳	آیات ۶۷ تا ۷۳
۱۲۵	چند نکته
۱۲۷	کلام حضرت آیت الله العظمی نجات رحمت الله علیه
۱۲۹	آیه ۷۴
۱۳۰	آیه ۷۵
۱۳۱	آیه ۷۶ و ۷۷
۱۳۲	آیه ۷۸
۱۳۲	هر فقیهی شایسته‌ی تقلید نیست
۱۳۳	آیه ۷۹
۱۳۴	آیه ۸۰

۱۳۵	آیه ۸۱
۱۳۶	آیه ۸۲
۱۳۷	آیه ۸۳
۱۳۸	آیه ۸۴
۱۳۹	آیه ۸۵
۱۴۰	ابوذر و عثمان
۱۴۴	آیه ۸۶
۱۴۵	آیه ۸۷
۱۴۶	آیه ۸۸
۱۴۷	آیه ۸۹
۱۴۹	آیه ۹۰
۱۵۰	آیه ۹۱
۱۵۱	دعوت به بندگی خدا، هدف مشترک پیامبران
۱۵۲	آیه ۹۲
۱۵۳	آیه ۹۳
۱۵۴	آیات ۹۴ و ۹۵
۱۵۶	کلام حضرت آیت الله العظمی نجات رحمت الله علیه
۱۵۷	آیه ۹۶
۱۵۸	آیات ۹۷ و ۹۸
۱۶۱	آیات ۹۹ تا ۱۰۱
۱۶۲	آیه ۱۰۲
۱۶۳	آیه ۱۰۳
۱۶۶	سحر
۱۶۷	نتیجه سحر، دیدن خود و فراموش کردن خدا
۱۶۸	آیه ۱۰۴
۱۶۹	آیه ۱۰۵

آیات ۱۰۶ و ۱۰۷	۱۷۰
نسخ و دگرگونی، سنت همیشگی و جاری پروردگار	۱۷۱
کلام حضرت آیت الله العظمی نجابت رحمت الله علیه	۱۷۴
آیه ۱۰۸	۱۷۶
آیه ۱۰۹	۱۷۷
حسد	۱۷۸
حسدورزی کفار در مقابل مسلمانان	۱۷۸
آیه ۱۱۰	۱۷۹
فواید فردی و اجتماعی نماز و زکات	۱۷۹
در محضر پروردگار	۱۸۰
آیه ۱۱۱	۱۸۰
آیه ۱۱۲	۱۸۲
کلام حضرت آیت الله العظمی نجابت رحمت الله علیه	۱۸۴
آیه ۱۱۳	۱۸۵
مهم ترین عوامل انکار حق	۱۸۶
آیه ۱۱۴	۱۸۷
آیه ۱۱۵	۱۸۸
آیات ۱۱۶ و ۱۱۷	۱۹۱
آیه ۱۱۸	۱۹۲
آیه ۱۱۹	۱۹۳
کلام حضرت آیت الله العظمی نجابت رحمت الله علیه	۱۹۵
آیه ۱۲۰	۱۹۷
آیه ۱۲۱	۱۹۹
آیات ۱۲۲ تا ۱۲۴	۲۰۱
وظیفه و ویژگی امام	۲۰۲
کلام حضرت آیت الله العظمی نجابت رحمت الله علیه	۲۰۴

آیه ۱۲۵.....	۲۰۶
کلام حضرت آیت الله العظمیٰ نجابت رحمت الله علیه.....	۲۱۲
آیه ۱۲۶.....	۲۱۴
آیه ۱۲۷.....	۲۱۵
آیه ۱۲۸.....	۲۱۷
مراتب تسلیم.....	۲۱۷
آیه ۱۲۹.....	۲۱۹
کلام حضرت آیت الله العظمیٰ نجابت رحمت الله علیه.....	۲۲۱
آیه ۱۳۰.....	۲۲۳
آیه ۱۳۱.....	۲۲۶
کلام حضرت آیت الله العظمیٰ نجابت رحمت الله علیه.....	۲۲۹
آیه ۱۳۲.....	۲۳۰
آیه ۱۳۳.....	۲۳۱
آیه ۱۳۴.....	۲۳۲
آیه ۱۳۵.....	۲۳۴
امام معصوم، حقیقت قرآن.....	۲۳۶
آیه ۱۳۶.....	۲۳۷
آیه ۱۳۷.....	۲۳۹
آیه ۱۳۸.....	۲۴۰
آیه ۱۳۹.....	۲۴۲
آیه ۱۴۰.....	۲۴۵
آیه ۱۴۱.....	۲۴۸
آیه ۱۴۲.....	۲۴۸
آیه ۱۴۳.....	۲۵۱
چند پرسش.....	۲۵۳
آیه ۱۴۴.....	۲۵۴

۲۵۶	آیه ۱۴۵
۲۵۷	آیه ۱۴۶
۲۵۹	آیه ۱۴۷
۲۵۹	آیه ۱۴۸
۲۶۲	آیات ۱۴۹ و ۱۵۰
۲۶۴	آیه ۱۵۱
۲۶۶	آیه ۱۵۲
۲۶۶	چند روایت
۲۶۸	آیه ۱۵۳
۲۶۹	آیه ۱۵۴
۲۷۱	آیات ۱۵۵ و ۱۵۶
۲۷۵	آیه ۱۵۷
۲۸۱	آیه ۱۵۸
۲۸۳	آیه ۱۵۹
۲۸۵	آیه ۱۶۰
۲۸۷	آیات ۱۶۱ و ۱۶۲
۲۸۹	آیه ۱۶۳
۲۹۱	آیه ۱۶۴
۲۹۴	آیه ۱۶۵
۲۹۵	آیات ۱۶۶ و ۱۶۷
۲۹۸	آیات ۱۶۸ و ۱۶۹
۲۹۹	اصالت حلیّت
۳۰۱	آیه ۱۷۰
۳۰۲	آیه ۱۷۱
۳۰۴	آیه ۱۷۲
۳۰۶	آیه ۱۷۳

۳۰۸	آیات ۱۷۴ و ۱۷۵
۳۱۲	شمول آیه در مورد علمای اسلام
۳۱۵	آیه ۱۷۶
۳۱۷	آیه ۱۷۷
۳۲۶	آیه ۱۷۸
۳۳۳	آیه ۱۷۹
۳۳۶	اشکالاتی بر قصاص و پاسخ به آنها
۳۳۸	دیه
۳۴۰	آیات ۱۸۰ تا ۱۸۲
۳۴۲	اهمیت وصیت در بعد اجتماعی
۳۴۳	ضرورت بیان احکام
۳۴۵	آیات ۱۸۳ و ۱۸۴
۳۴۶	تقوا
۳۴۹	نمونه‌ای از خشوع نفس
۳۵۰	آیه ۱۸۵
۳۵۵	آیه ۱۸۶
۳۶۱	دعاهای پیامبران و مؤمنین به درگاه خدا
۳۶۵	آیه ۱۸۷
۳۷۰	آیه ۱۸۸
۳۷۶	آیه ۱۸۹
۳۸۱	آیه ۱۹۰
۳۸۳	اقسام جهاد با دشمن
۳۸۴	جهاد در دنیای امروزی
۳۸۵	آیات ۱۹۱ تا ۱۹۳
۳۸۷	آیه ۱۹۴
۳۸۹	آیه ۱۹۵

۳۹۰	نگاهی عمیق تر به انفاق
۳۹۳	انفاق به خویش
۳۹۶	آیه ۱۹۶
۳۹۷	مناسک حج
۳۹۷	عمره تمتع
۳۹۸	حج تمتع
۴۰۰	مصدود و محصور
۴۰۰	آیه ۱۹۷
۴۰۱	حج قرب الهی
۴۰۵	آیات ۱۹۸ و ۱۹۹
۴۰۶	توضیحی درباره علم و معرفت
۴۱۲	آیات ۲۰۰ تا ۲۰۲
۴۱۸	آیه ۲۰۳
۴۱۹	اهمیت نماز
۴۲۳	آیات ۲۰۴ تا ۲۰۶
۴۲۵	آیه ۲۰۷
۴۲۶	آیه ۲۰۸
۴۲۷	آیه ۲۰۹
۴۲۷	آیه ۲۱۰
۴۲۸	آیه ۲۱۱
۴۲۹	آیه ۲۱۲
۴۳۰	آیه ۲۱۳
۴۳۲	تفاوت نبی و رسول
۴۳۹	علمای فاسق مسلمان
۴۴۳	آیه ۲۱۴
۴۴۵	جنگ خندق

۴۴۷	استقامت در امتحانات
۴۴۸	بهای بهشت
۴۵۰	آیه ۲۱۵
۴۵۱	آیه ۲۱۶
۴۵۲	آیه ۲۱۷
۴۵۴	آموزه‌های آیه
۴۵۶	آیه ۲۱۸
۴۵۷	آیات ۲۱۹ و ۲۲۰
۴۶۰	قمار و شراب در روایت
۴۶۲	آیه ۲۲۱
۴۶۳	آیه ۲۲۲
۴۶۵	آیه ۲۲۳
۴۶۶	آیه ۲۲۴
۴۶۸	آیه ۲۲۵
۴۶۹	آیات ۲۲۶ و ۲۲۷
۴۷۰	آیه ۲۲۸
۴۷۱	چند روایت
۴۷۲	آیه ۲۲۹
۴۷۵	آیه ۲۳۰
۴۷۶	آیه ۲۳۱
۴۷۷	آیه ۲۳۲
۴۷۸	آیه ۲۳۳
۴۸۱	آیه ۲۳۴
۴۸۱	آیه ۲۳۵
۴۸۲	آیه ۲۳۶
۴۸۳	آیه ۲۳۷

۴۸۴	آیه ۲۳۸
۴۸۴	آیه ۲۳۹
۴۸۵	آیه ۲۴۰
۴۸۶	آیات ۲۴۱ و ۲۴۲
۴۸۶	آیه ۲۴۳
۴۸۷	آیه ۲۴۴
۴۸۸	آیه ۲۴۵
۴۸۹	آیه ۲۴۶
۴۹۰	آیه ۲۴۷
۴۹۲	آیه ۲۴۸
۴۹۴	آیه ۲۴۹
۴۹۵	آیات ۲۵۰ و ۲۵۱
۴۹۷	داستان طالوت
۵۰۵	آیه ۲۵۲
۵۰۶	آیه ۲۵۳
۵۰۸	آیه ۲۵۴
۵۱۰	آیه ۲۵۵
۵۱۲	آیه ۲۵۶
۵۱۴	آیه ۲۵۷
۵۱۶	آیه ۲۵۸
۵۱۸	آیه ۲۵۹
۵۲۱	آیه ۲۶۰
۵۲۲	آیه ۲۶۱
۵۲۷	آیه ۲۶۲
۵۲۹	آیه ۲۶۳
۵۳۰	آیه ۲۶۴

۵۳۲	آیه ۲۶۵
۵۳۴	آیه ۲۶۶
۵۳۵	آیه ۲۶۷
۵۳۷	اتفاق از متقین قبول می‌شود
۵۳۸	آیه ۲۶۸
۵۳۹	آیه ۲۶۹
۵۴۰	آیه ۲۷۰
۵۴۰	آیه ۲۷۱
۵۴۱	آیه ۲۷۲
۵۴۳	آیه ۲۷۳
۵۴۴	آیه ۲۷۴
۵۴۵	آیه ۲۷۵
۵۴۶	آیه ۲۷۶
۵۴۷	آیه ۲۷۷
۵۴۸	خوف و حزن در غیر مادیات
۵۵۰	آیات ۲۷۸ و ۲۷۹
۵۵۲	آیه ۲۸۰
۵۵۳	آیه ۲۸۱
۵۵۴	آیه ۲۸۲
۵۵۶	آیه ۲۸۳
۵۵۷	آیه ۲۸۴
۵۵۹	آیه ۲۸۵
۵۶۰	آیه ۲۸۶
۵۶۲	کتابنامه
۵۶۴	فهرست مطالب